

цінність коштів і тим самим зменшує прогнозну цінність даних фінансового обліку. Як бачимо із наведених аргументів, слабкість обох підходів пов'язана з необ'єктивністю підсумкових даних обліку.

Однією з глобальних тенденцій розвитку фінансової звітності є поступовий перехід до оцінки її статей за справедливою вартістю. Гармонізація системи фінансового обліку в Україні з міжнародними стандартами привела до відповідного застосування справедливої вартості в національних положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку. Проте на практиці визначення справедливої вартості пов'язане з певними труднощами, оскільки МСФЗ і національні положення (стандарти) містять лише загальні орієнтири з справедливої вартості відповідних активів і зобов'язань. Тому тенденція розповсюдження оцінки за справедливою вартістю по-різному сприймається як в розвинених країнах, так і в країнах з перехідною економікою.

На нашу думку, така тенденція обумовлена тим, що справедлива вартість має певні переваги перед історичною собівартістю, оскільки не залежить від дати і витрат, пов'язаних з виникненням зобов'язання і придбанням активів; конкретного підприємства; намірів підприємства відносно розміщення активів і зобов'язань.

Список використаних джерел:

1. Леонтьев Н. Основы бухгалтерского учета / Леонтьев Н., Умнов А.. – М.: ВЗУК. – 1954. – 346 с.
2. Палий В.Ф. Введение в теорию бухгалтерского учета / Палий В.Ф., Соколов Я.В.. – М.: Финансы. – 1979. – 225 с.
3. Оцінка в бухгалтерському обліку: теорія, практика, перспективи (на прикладі підприємств Житомирської області): Автореф. дис. канд. екон. наук Малюга Н.М., 1999р.
4. Яремко І.Й. Економічні категорії у методології обліку: [Монографія] / Яремко І.Й.. – Львів. – 2002. – 126 с.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Хаблюк Оксана Андріївна

*Коваль Оксана,
студентка групи РКМ-51*

МОНІТОРИНГ УМОВНИХ ФАКТІВ ЯК ПІДґРУНТЯ РЕВІЗІЇ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Незважаючи на наявність наукових розробок вітчизняних та закордонних вчених з приводу фінансової рівноваги та управління податковим ризиком, в їх роботах зовсім не приділено увагу взаємоузгодженості цих категорій та можливості їх взаємного впливу одна на одну.

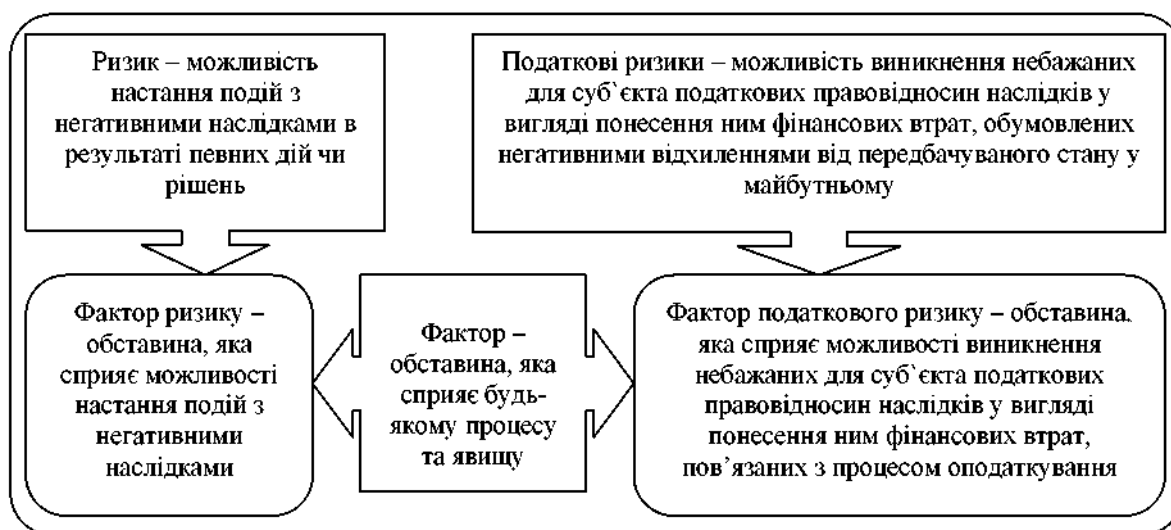
Невизначеність і ризик є невід’ємними властивостями будь-якої підприємницької діяльності. Приймаючи той факт, що кожне підприємство виступає суб’єктом податкових правовідносин, можна стверджувати, що податковий ризик супроводжує кожний напрям підприємницької діяльності.

Головна мета моніторингу податкових ризиків – домогтися того, щоб в разі суттєвих змін податкового законодавства, мова могла йти лише про деяке скорочення економічних вигод, але ні в якому разі не поставало питання про втрату стану фінансової рівноваги.

Під ризиком розуміється можливість настання подій з негативними наслідками в результаті певних дій чи рішень; ймовірність понесення збитків чи непевність в одержанні відповідного доходу.

Під податковими ризиками найчастіше розуміють можливість виникнення небажаних для суб’єкта податкових правовідносин наслідків у вигляді понесення ним фінансових втрат, обумовлених негативними відхиленнями від передбачуваного стану у майбутньому.

Систематизувати дані категорії дозволить використання спільної для них характеристики, якою виступає фактор, як обставина, що сприяє будь-якому процесу та явищу (рис. 1).

Рис. 1. Систематизація категорій «ризик» та «податковий ризик»

Податкові платежі – значна стаття витрат для більшості українських компаній, тому задля забезпечення фінансової стабільності та стану рівноваги, необхідно застосування моніторингу податкових ризиків, як частини внутрішнього контролю підприємства за найвпливовішими ризиками підприємницької діяльності.

Створення ефективної системи моніторингу податкових ризиків сприяє досягненню фінансової рівноваги підприємства, бо зменшує кіль-

кість дестабілізуючих факторів, які негативно впливають на цей ідеальний стан підприємства.

- дотримання обережності суджень щодо положень податкового законодавства (існування можливості трактування норм податкового законодавства по-різному у різних випадках);
- зважений підхід щодо податкових ризиків, що можуть виникнути при рішенні питань, недостатньо висвітлених у чинному законодавстві;
- достатній ступінь професіоналізму працівників та прийняття ними адекватних управлінських рішень у разі неоднозначного тлумачення діючого законодавства;
- оптимізація оподаткування – розробка комплексу мір у рамках діючого законодавства, спрямованих на мінімізацію податкових зобов'язань та зниження податкових ризиків, що включає певну рівновагу податкового навантаження та утримання податкових ризиків у припустимих межах.

Ефективність моніторингу податкового ризику в певній мірі визначається класифікацією ризику. Існує кілька основних категорій податкового ризику: інформаційні ризики, ризики процесу, ризики оточення.

Інформаційні ризики – ризики невизначеності, які виникають унаслідок неоднозначного тлумачення закону платником податків і працівниками податкової служби. Це одна з найпоширеніших категорій податкового ризику для України.

Ризики процесу – ризики, пов'язані з невірним виконанням податкових зобов'язань, помилками в податковому обліку або податковому плануванні. Ризики процесу умовно можна розділити на кілька підгруп:

- ризики, пов'язані з проведенням конкретної угоди. Операційні ризики виникають, коли підприємство укладає велику або незвичайну для себе угоду (персонал, бази даних не побудовані таким чином, щоб повною мірою справитися з ризиком). До даної категорії відносяться ризики виникнення технічних або фактичних помилок у процесі обчислення податків і (або) прострочення їхньої сплати;
- ризики, які виникають через управлінські помилки і недогляд, коли відділ, що здійснює нарахування податків не має доступу до процесу прийняття управлінських рішень. На практиці це означає, що в компанії немає чіткої організаційної структури управління ризиками. Відповідно, чим більше податковий відділ (бухгалтерія) задіяний у плануванні операцій компанії, а не просто відбивають їхні результати, тим з більшою впевненістю можна говорити про існування на підприємстві системи моніторингу податкових ризиків.

Відтак, моніторинг податкових ризиків, як підгрунтя забезпечення фінансової рівноваги, повинен відстежувати, досліджувати, аналізувати ви-

никаючі відхилення (фінансові втрати), пов'язані з процесом оподаткування, а також давати відповідні рекомендації щодо їх усунення та повернення до стану стабільності підприємства. При цьому, «моніторинг податкових ризиків підприємства» виступає провідним фактором, а «фінансова рівновага підприємства» є підсумковою характеристикою ефективного застосування системи моніторингу.

Таким чином, система управління податковими ризиками підприємства повинна використовуватись як певний стимул до зміцнення позицій даного підприємства по усіх напрямках його дій, а також прагнення досягнення ідеального стану фінансової стійкості – довгострокової фінансової рівноваги.

Підводячи підсумок, підкреслимо, що науковою новизною запропонованих результатів у теоретичному плані є обґрунтування взаємоузгодженості категорій «моніторинг податкових ризиків» та «фінансова рівновага підприємства», а також доказ взаємного впливу даних категорій одна на одну.

Подальші дослідження будуть спрямовані на формування системи інформаційного забезпечення управління фінансової рівновагою на підприємстві за рахунок пошуку прихованих резервів розвитку та саморозвитку підприємства, як цілісної організаційної системи, а також апробацію запропонованих розробок на промислових підприємствах.

Список використаних джерел:

1. Аудит эффективности в рыночной экономике: учебное пособие / Е.И. Иванова, М.В. Мельник, В.И. Шлейников; под ред. С.И.Гайдаржи. – М.: КНОРУС, 2009. – 328 с.
2. Давидов Г.М. Практичні аспекти проведення управлінського аудиту руху грошових коштів / Г.М. Давидов, Н.С. Шалімова // Вісник соціально-економічних досліджень. Вип.18 / Одес.держ.екон.ун-т – Одеса: ОДЕУ, 2009. – С.93-101.

Науковий керівник: к.е.н., професор Мех Ярослав Васильович